Suvestinė redakcija nuo 2015-05-01 iki 2017-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. 115-2666, i. k. 0961010ISTA00I-1611

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAUJO DONORYSTĖS ĮSTATYMAS

1996 m. lapkričio 12 d. Nr. I-1611
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato kraujo donorystės įgyvendinimo principus, tvarką ir sąlygas, donorų teises ir pareigas, kraujo donorystės subjektus bei transfuzijos ypatumus. Kraujui ir plazmai, naudojamiems kaip pradinės medžiagos kraujo vaistiniams preparatams gaminti, taikomos tik šio įstatymo nuostatos, reglamentuojančios kraujo ir plazmos surinkimą bei ištyrimą.

2. Plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti, ruošimą (perdirbimą, saugojimą ir transportavimą) reglamentuoja Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymas.

3. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XII-1439, 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-23, i. k. 2014-20558

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Donoras** – sveikas asmuo, kurio sveikatos būklė atitinka Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytus reikalavimus, savanoriškai duodantis kraujo ar kraujo sudėtinių dalių.

2. **Donoro kraujas** (toliau – **kraujas**) – iš donoro surinktas kraujas, susidedantis iš plazmos ir ląstelinių komponentų (eritrocitų, trombocitų, leukocitų, kamieninių ląstelių) ir paruoštas transfuzijai ar toliau perdirbti.

3. **Kraujo donorystė** – priemonių visuma, apimanti visuomenės skatinimą duoti kraujo, donorų atranką, kraujo ir jo komponentų surinkimą ir ištyrimą, neatsižvelgiant į tai, kokiam tikslui jie būtų naudojami, taip pat transfuzijai naudojamo kraujo ir jo komponentų perdirbimą, laikymą ir paskirstymą.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. XII-1439, 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-23, i. k. 2014-20558

4. **Kraujo donorystės įstaiga** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka licencijuota valstybės asmens sveikatos priežiūros viešoji įstaiga ar jos padalinys, atsakingi už kraujo ar jo komponentų surinkimą ir ištyrimą, neatsižvelgiant į tai, kokiam tikslui bus naudojamas kraujas ar jo komponentai, ir už kraujo ir jo komponentų surinkimą, ištyrimą, perdirbimą, laikymą ir paskirstymą, jeigu kraujas ir jo komponentai naudojami transfuzijai, arba Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka licencijuota įmonė, atsakinga už plazmos, naudojamos tik kaip pradinė medžiaga vaistiniams preparatams gaminti, surinkimą ir ištyrimą. Ši sąvoka neapima ligoninių kraujo bankų.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. XI-1147, 2010-11-18, Žin., 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147
Nr. XII-918, 2014-06-05, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07396

5. **Kraujo komponentai** – terapiniam naudojimui skirtos sudėtinės kraujo dalys (eritrocitai, leukocitai, trombocitai, plazma), kurios gali būti paruoštos įvairiais būdais.

6. *Neteko galios nuo 2015-05-01*
Straipsnio dalies naikinimas:
Nr. XII-1439, 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-23, i. k. 2014-20558

7. **Ligoninės kraujo bankas** – ligoninės padalinys, laikantis ir skirstantis kraują ir jo komponentus, turintis teisę atlikti kraujo ir jo komponentų suderinamumo tyrimus ir vykdyti transfuzinę veiklą išimtinai ligoninės reikmėms tenkinti.
Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XI-1147, 2010-11-18, Žin., 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

8. **Recipientas** – asmuo, kuriam gydymo tikslu atliekama kraujo ar kraujo komponentų transfuzija.
Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:
Nr. XI-1147, 2010-11-18, Žin., 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

9. **Transfuzija** – kraujo ar kraujo komponentų perpylimas į žmogaus organizmą gydymo tikslu.
Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:
Nr. XI-1147, 2010-11-18, Žin., 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

II SKYRIUS
KRAUJO DONORYSTĖS ĮGYVENDINIMO TVARKA, SĄLYGOS IR PRINCIPAI. DONORŲ TEISĖS IR PAREIGOS

3 straipsnis. Kraujo donorystės veiklos principai

Kraujo donorystė remiasi donorystės savanoriškumo, donoro anonimiškumo, neatlygintinumo ir kraujo donorystės įstaigų pelno nesiekimo principais.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-1147, 2010-11-18, Žin., 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147
Nr. XII-1439, 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-23, i. k. 2014-20558

4 straipsnis. Donorų atranka

1. Donoru gali būti kiekvienas sveikas ir veiksnus 18–65 metų asmuo, savanoriškai pateikęs raštišką sutikimą duoti kraujo ar kraujo sudėtinių dalių.

2. Apie asmens, nenurodyto šio straipsnio 1 dalyje, tinkamumą būti donoru sprendžia asmens sveikatos priežiūros specialistas vadovaudamasis Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytais kriterijais.

3. Prieš imant kraują ar kraujo sudėtines dalis turi būti patikrinta donoro sveikata. Patikrinimo tvarką, privalomų tyrimų sąrašą, reikiamus sveikatos rodiklius bei donorų apklausos anketos formą nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

5 straipsnis. Kraujo paėmimo iš donorų tvarka

1. Kraujo ar kraujo sudėtinių dalių paėmimo iš donoro tvarką, davimo dozes ir dažnumą nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Imti iš donoro kraują ar kraujo sudėtines dalis galima kraujo donorystės įstaigoje arba jos išvažiuojamuosiuose padaliniuose.

3. Imti iš donoro kraują ar kraujo sudėtines dalis turi teisę tik sertifikatą turintys asmens sveikatos priežiūros specialistai. Sertifikato kraujui imti išdavimo tvarką nustato kiti įstatymai ir teisės aktai.

6 straipsnis. Donorų imunizavimas

1. Donoro imunizavimas – donorui sutikus, svetimo baltymo suleidimas į jo organizmą, kad gamintųsi organizmo atsparumą gerinančios medžiagos (antikūniai).

2. Imunizuojamų donorų tikrinimo tvarką, imunizuoti tinkamo donoro sveikatos rodiklius, imunizavimo metodiką bei tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

7 straipsnis. Donorų teisės

1. Donoras turi šias teises:

1) gauti išsamią ir suprantamą informaciją apie iš jo paimto kraujo ar kraujo sudėtinių dalių kiekį, galimas kraujo ar kraujo sudėtinių dalių paėmimo, imunizavimo pasekmes jo sveikatai;

2) reikalauti, kad iš jo paimtas kraujas ar kraujo sudėtinės dalys būtų panaudotos jo nurodytiems asmenims;

3) atsižvelgdamas į Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintas normas, nustatyti galimo paimti iš jo kraujo ar kraujo sudėtinių dalių kiekį;

4) gauti informaciją raštu, kiek iš jo paimta kraujo ar kraujo sudėtinių dalių;

5) reikalauti, kad būtų užtikrintos saugios kraujo ar kraujo sudėtinių dalių paėmimo sąlygos;

6) būti atleistas nuo darbo kraujo ar kraujo sudėtinių dalių davimo dieną. Įmonių, įstaigų, organizacijų administracija neturi kliudyti darbuotojui kraujo ar kraujo sudėtinių dalių davimo dieną išvykti į kraujo donorystės įstaigą;

7) Vyriausybės nustatyta tvarka iš Valstybės biudžeto gauti kompensaciją;

Straipsnio punkto pakeitimai:
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

8) duoti kraujo ar jo sudėtinių dalių neatlygintinai;

Papildyta straipsnio punktu:
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

9) Vyriausybės nustatyta tvarka gauti garbės donoro vardą. Garbės donoras įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę gauti valstybinę pensiją.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

2. Įstatymai, kiti teisės aktai donorams gali numatyti ir kitų teisių.

7^1 straipsnis. Kompensacijos kraujo donorams

1. Donorui, davusiam 450 mililitrų kraujo arba 600 mililitrų plazmos, iš valstybės biudžeto mokama kompensacija, lygi dviejų dienų vidutiniam darbo užmokesčiui Lietuvos Respublikoje. Donorui, davusiam mažiau kaip 450 mililitrų kraujo arba mažiau kaip 600 mililitrų plazmos, iš valstybės biudžeto mokama kompensacija, lygi vienos dienos vidutiniam darbo užmokesčiui Lietuvos Respublikoje.

2. Vienos dienos vidutinis darbo užmokestis Lietuvos Respublikoje apskaičiuojamas užpraeito mėnesio prieš duodant kraują arba plazmą vidutinį darbo užmokestį, paskelbtą Statistikos departmento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, dalijant iš užpraeito mėnesio prieš duodant kraują ar plazmą darbo dienų skaičiaus. Užpraeito mėnesio prieš duodant kraują ar plazmą darbo dienų skaičius nustatomas pagal penkių darbo dienų savaitę.

TAR pastaba. *Pagal šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalį 7^1 straipsnis netenka galios nuo 1997-07-01.*

8 straipsnis. Donorų pareigos

Donoras privalo:

1) kraujo donorystės įstaigai pateikti raštišką sutikimą duoti kraujo ar kraujo sudėtinių dalių;

2) kraujo donorystės įstaigai pateikti duomenis, kada ir kiek paskutinį kartą davė kraujo ar kraujo sudėtinių dalių;

3) donoro apklausos anketoje pateikti visus jam žinomus duomenis apie savo esamas ar persirgtas ligas, žalingus įpročius;

4) kraujo ar kraujo sudėtinių dalių ėmimo metu laikytis asmens sveikatos priežiūros specialisto nurodymų.

9 straipsnis. Kraujo donorų registras

1. Duomenys apie donorus įrašomi Kraujo donorų registre.

2. Kraujo donorų registrą steigia ir jo nuostatus tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija.

3. Atsakingasis Kraujo donorų registro tvarkytojas yra Sveikatos apsaugos ministerija.

4. Juridiniai ir fiziniai asmenys Kraujo donorų registro duomenimis turi teisę naudotis šio registro nuostatų nustatyta tvarka.

III SKYRIUS
KRAUJO DONORYSTĖS SUBJEKTAI

10 straipsnis. Kraujo donorystės valdymas

Kraujo donorystės veiklą kontroliuoja ir koordinuoja Sveikatos apsaugos ministerija.

11 straipsnis. Kraujo donorystės įgyvendinimas

Kraujo donorystės įgyvendinimo subjektai yra kraujo donorystės įstaigos ir propaguojančios neatlygintiną donorystę sveikatos priežiūros įstaigos, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija bei donorų asociacijos. Valstybė remia neatlygintiną donorystę.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

4 skyrius. *Neteko galios nuo 2004-03-01*
Skyriaus naikinimas:
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin. 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

V SKYRIUS
TRANSFUZIJOS ATLIKIMO YPATUMAI

14 straipsnis. *Neteko galios nuo 2004-03-01*
Straipsnio naikinimas:
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin. 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

15 straipsnis. Pareiga pranešti apie su transfuzija susijusias komplikacijas

Asmens sveikatos priežiūros įstaiga Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka turi pranešti šiai ministerijai apie kiekvieną recipiento gyvybei gresiančią komplikaciją, įvykusią transfuzijos metu ar po jos, tačiau su ja susijusią. Sveikatos apsaugos ministerija turi išnagrinėti kiekvieną tokios komplikacijos atvejį.

VI SKYRIUS
KRAUJO IR KRAUJO KOMPONENTŲ ĮVEŽIMAS IR IŠVEŽIMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:
Nr. XII-1439, 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-23, i. k. 2014-20558

16 straipsnis. Kraujo ir kraujo komponentų įvežimas ir išvežimas

Pakeistas straipsnio pavadinimas:
Nr. XII-1439, 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-23, i. k. 2014-20558

Kraujo ir kraujo komponentų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygas bei tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755

VII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimą

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 3 straipsnis, 5 straipsnio 3 dalis, 7 straipsnio 1 dalies 7 punktas, 9, 12 ir 14 straipsniai įsigalioja, o 7^1 straipsnis netenka galios nuo 1997 m. liepos 1 d.

19 straipsnis. Siūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesti atitinkamoms institucijoms iki 1996 m. gruodžio 20 d. priimti naujus, taip pat pakeisti bei papildyti esamus su Kraujo donorystės įstatymu susijusius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Lietuvos Respublikos
kraujo donorystės įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/98/EB, nustatanti žmogaus kraujo ir kraujo komponentų surinkimo, ištyrimo, perdirbimo, laikymo bei paskirstymo kokybės ir saugos standartus bei iš dalies pakeičianti Direktyvą 2001/83/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 346).

Papildyta priedu:
Nr. XII-918, 2014-06-05, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07396

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1755, 2003-10-09, Žin., 2003, Nr. 101-4541 (2003-10-29), i. k. 1031010ISTA0IX-1755
Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymo 1, 2, 7, 11, 16 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir IV skyriaus bei 14 straipsnio pripažinimo netekusiais galios įstatymas

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-1147, 2010-11-18, Žin., 2010, Nr. 142-7262 (2010-12-04), i. k. 1101010ISTA0XI-1147
Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymo 2, 3 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XII-918, 2014-06-05, paskelbta TAR 2014-06-11, i. k. 2014-07396

Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymo Nr. I-1611 1 ir 2 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymas

4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XII-1439, 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-23, i. k. 2014-20558
Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymo Nr. I-1611 1, 2, 3, 16 straipsnių ir VI skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymas